

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 17. Casus, in quibus Baptismus sub conditione reiterandus est.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

postulat; sicut actio baptizantis v. g. habet efficaciam cauſandi gratiam ex opere operato, supra dignitatem & meritum baptizantis & baptizati, ob dignitatem & meritum Christi, passionisque ipsius: quia Christus est qui per Ministrum baptizat.

CAPUT XVI.

Ad consequendum dictum effectum Baptismi sanguinis, seu martyrii, necessarius est amor Dei propter se, ita ut martyrium pro Christo, siue ex amore ipsius sustineatur.

213 **P**robatur 1°. ex Evangelio, ubi Christus ad effectum martyrii requirit, ut propter ipsum sustineatur. Matth. 10. *Qui perdidit animam suam propter me, inueniet eam.* Marc. 8. *Qui perdidit animam suam propter me & Evangelium, salvam faciet eam.* Luc. 9. *Qui perdidit animam suam propter me, salvam faciet illam.* Teste verò Augustino de mor. Eccles. c. 9. non potuit Christus amorem sui propter se expressius significare, quam dicendo *propter me*. Siquidem explicans verba ista, *propter te mortificamur tota die: charitas* (inquit) *non potuit significari expressius, quam quod dictum est propter te.* Unde conc. 2. in Pfal. 32. *Martyres* (inquit) *non faciunt pena, sed causa.* Ideò Matth. 5. non sine addito Christus ait: *Beati qui persecutionem patiuntur, sed addidit propter iustitiam, id est propter Deum charitate dilectum.* Ut enim Augustinus ait lib. de nat. & grat. c. ult. *charitas inchoata, inchoata iustitia est; charitas perfecta, perfecta iustitia est.* . . . *Que tunc maxima est in hac vita, quando pro illa ipsa contemnitur vita.* Nec Christus ibidem sine addito dixit: *Beati estis, cum maledixerint vobis, & persecuti vos fuerint, &c.* sed addidit *propter me*, in eundem sensum accipiens *ly propter iustitiam, & ly propter me.* Similiter Luc. 6. non simpliciter dixit: *Beati eritis, cum vos oderint homines, & eam speraverint, & exprobraverint, &c.* sed addidit *propter Filium hominis.*

214 **2°** ex 1. Cor. 13. *Si tradidero corpus meum ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest.* Ubi Apostolus non loquitur de sola charitate habituali (sine ea quippe martyrium ex Dei propter se amore perfectum haud dubie prodest) upote cauſans gratiam & justificationem. Loquitur ergo de actuali, siue de ipso charitatis affectu. Siquidem vox Græca correspondens voci *charitas*, in textu Apostoli significat actum secundum, seu affectum charitatis, de eoque Apostolus *Sancti quique intellexerunt* (inquit Tannerus disp. 2. de spe q. 2. dub. 3. n. 95.) *& constat ex adiecta antithesi linguarum, quæ vel solium, vel maxime ad actum secundum pertinet.* Constat etiam ex aliis consequentibus, textuque sermonis Apostoli. ubi de actibus sermo est, potius quam de habitibus: *Charitas non querit quæ sua sunt: omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet, &c.* Constat denique ex Chrysostomo, Augustino, & Casario. Quorum ille hom. 30. in 1. ad Cor. citatum Apostoli locum explicat de charitate actuali: *Præclaram* (inquit) *hanc actionem laudare aggressus est.* Similiter Augustinus serm. 15. de verb. Apost. c. 12. per charitatem intelligit amorem, seu sancti amoris affectum, sicut per cupiditatem intelligit affectum vitiosi amoris: *multam amavit* (quis hoc non intelligat de actione amoris?) *qui torqueri potuit, desicere non potuit.* Sed ille non potuit tanta perferre sine amore; nec tu communicare poteris Christi passionibus sine amore. Sed quero quo amore? non sit cupiditas, sed charitas. Si enim (inquit) *tradidero corpus meum ita*

ut ardeam, & charitatem non habeam, nihil mihi prodest. Et ne dubites nomine cupiditatis & charitatis actum intelligere: *charitatem* (inquit l. 3. de doct. christ. c. 10.) *voco motum animi ad fruendum Deo propter ipsum, & se atque proximo propter Deum.* Cupiditatem autem, motum animi ad fruendum se & proximo, & quolibet corpore, non propter Deum. De charitate etiam actuali Apostolus exponit tr. 8. in epist. Joan. c. 4. Et enarrat. in Pfal. 141. n. 7. Et term. 90. de verb. Evangel. Matth. 22. edit. noviss. n. 6. 8. & 9. Et term. 95. de verb. Evangel. Joan. 16. n. 3. n. 5. juncto cum n. 3. in fine. Ergo sine charitate actuali martyrium, secundum Apostolum, nihil prodest. Denique sanctus Casarius exhort. ad tenendam charitatem, sic ait: *Nolite vobis sine charitate blandiri, etiam si reliqua bona opera perfecteritis* (loquitur ergo de charitate actuali) . . . *nam in tantum reliqua opera sine charitate nihil prosunt, ut liberâ voce clamet Apostolus: Si distribuo in cibis pauperum omnes facultates meas, & tradidero corpus meum ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest.*

Nec dicas, Apostolus id intelligere de charitate fraterna, nec aliud velle, nisi quoddam martyrium nihil prodest odienti proximum. Neque enim charitati fraternæ, scilicet à charitate Dei, conveniunt magnifica charitatis elogia, quæ Apostolus ibi commemorat. Multò minus soli negationi odii in proximum. Neque enim negatio ista, vel fraterna dilectio, sine dilectione Dei, est illa excellentior via, quam se ibi demonstrat Apostolus testatur. Neque est illa charitas quæ patiens, benigna est. . . *omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet.* Non est charitas quæ nunquam excidit, & de qua dicit: *Nunc autem manent fides, spes, charitas, tria hæc: major autem horum est charitas.* Apostolus ergo manifestè loquitur de affectu amoris, quo Deus diligitur propter se, & proximus propter Deum, sicut loquitur de actu fidei & spei. Loquitur (inquam) de præclara illa actione, de qua Chrysostomus supra, quamque Apostolus ibi laudare aggressus est.

Propterea S. Thomas q. 66. a. 12. ad 2. assertionem nostram tradit dicens: *effusionem sanguinis non habere rationem Baptismi, si sit sine charitate.* Et 2. 2. q. 124. a. 2. ad 2. *Licet martyrium sit actus fortitudinis, ut elicientis, est tamen actus charitatis, ut imperantis.*

Idem de Baptismo aquæ Augustinus dicit tr. 6. 217 in cap. 1. Evangel. Joan. n. 14. *Baptismus sine charitate nihil prodest.* Et l. 7. de Baptismo contra Donatist. c. 53. n. 102. *Baptismus eis ad salutem spirituales non prodest, si charitate* (suscepit) *carissimè. . . Si enim habeam* (inquit Apostolus) *fidem ita ut montes transferam, charitatem autem non habeam, nihil sum.*

CAPUT XVII.

Casus, in quibus Baptismus sub conditione reiterandus est.

Baptismum, semel validè collatum, nunquam 218 reiterari posse, de fide est, ex Symbolo Nicæno: *Confiteor unum Baptisma.* Neque ex definitione Concilii Florentini & Tridentini sess. 7. can. 11. Et consentiunt omnes Patres post Apostolum Ephes. 4. *Unus Dominus, una Fides, unum Baptisma.* Hebr. 6. *Impossibile est eos qui semel sunt illuminati (id est baptizati) gustaverunt etiam donum cælestis, & participes facti sunt Spiritus sancti. . . & prolapsi sunt, rursus renovari ad penitentiam.* Quod de renovatione Baptismi SS. Patres Græci & Latini communiter exponunt apud Morinum l. 3. de ministr. Sacram. Poenit.

- c. 7. Quoties proinde constat aliquem valde baptizatum fuisse, grande sacrilegium committit & irregularitatem incurrit qui ipsum rebaptizat. Unde cap. *cum itaque* de Consecr. dist. 4. reiterationem Baptismi S. Leo Papa vocat inexcusable facinus. Quoad irregularitatem videri potest cap. *eos quos ibidem*.
- 219 Hinc quotiescumque constat aliquem fuisse exterius rite baptizatum, & non est probabilis ratio dubitandi de intentione Ministri, non licet etiam sub conditione, rebaptizare. Doctores communiter. Quia tunc tanta est praesumptio pro Baptismo valide collato, ut pro morali certitudine sit habenda, uti declarat Innocentius III. cap. *veniens* de Presbyt. non baptiz. Et vani timoris non est habenda ratio l. 146. de reg. jur.
- 220 Nec sub conditione quicumque rebaptizandus est, dum unus testis oculatus, etiam mulier de cuius fide non est ratio dubitandi, testatur ipsum debite baptizatum fuisse. Doctores communiter id colligentes ex cap. *parvulus* de Consecr. dist. 4. nec non ex cap. *cum itaque* ibidem.
- 221 Caeterum si Baptismi sui nihil recordetur, qui regenerationis est cupidus, nec alter attestari possit de eo, qui sciat esse consecratum, nihil est in quo peccatum possit irrepere, si sub conditione rebaptizetur. Quoniam non potest in iterationis crimen venire, quod omnino factum nescitur. Atque ideo quoties talis persona incidit, sollicita primum examinatione discutite, & longo tempore (nisi forte superius finis imminet) indagata, utrum nemo penitus sit, qui testimonio suo iurare possit ignorantiam nescientis. Et cum constiterit, hunc qui baptismatis indiget Sacramento, sola inani suspitione prohiberi, accedat intrepidus ad consequendam gratiam, cuius in se nullum scit vestigium, nec vereamur huic salutis ianua aperire, quam nunquam ante docetur ingressus. Leo Papa cap. *cum itaque* citato.
- 222 Primum itaque casus Baptismi sub conditione reiterandi, est dum quis certo non scit se baptizatum, tamen suspicetur se baptizatum, si nullus sit qui certo sciat & testari possit ipsum baptizatum fuisse. Nam unum solum testem hic Pontifex admittit, si certo sciat ipsum baptizatum fuisse. Dum enim nullus certus testis iurare potest ignorantiam nescientis, non censetur iteratum, quod omnino factum esse nescitur. Sive ut idem Pontifex ait sequenti cap. si nulla: quod non ostenditur gestam, ratio non finit ut videatur iteratum. Quod axionia Innocentius III. his verbis repetit cap. *veniens* citato: non intelligitur iteratum, quod ambigitur esse factum.
- 223 Secundus (si tamen non idem) casus est, quoties adest rationale dubium de collatione Baptismi, vel de valore Baptismi collati. De quibus enim dubium est, an baptizati fuerim, baptizantur his verbis: Si baptizatus es, &c. Alexander III. cap. 2. de Baptismo & eius effect.
- 224 Tertius proinde casus est, quando adsunt quidem indicia probabilia ad suspicandum; insufficientia tamen ad moralem certitudinem. Quia tunc est rationale dubium. Card. de Lugo l. 1. respons. moral. dub. 1. & 2. Unde in Concilio Cartag. V. cap. 6. statuitur, quod quoties non inveniantur certissimi testes, qui eos baptizatos esse sine dubitatione testentur, neque ipsi sunt per eam idonei de traditis sibi Sacramentis respondere, placuit absque scrupulo eos esse baptizandos. Et Paulus V. in suo Rituali §. de Bapt. parvul. mandat rebaptizari illos, de quorum Baptismo non constat. Non constat autem, ubi non adest clara seu certa probatio. Mascardus de probat. conclus. 75. n. 21.
- 225 Collige 1°. sub conditione baptizandos infantes expositos, quibus adiecta non est schedula testificans de Baptismo. Doctores communiter. Imò Concilium Mediolanense III. sub S. Carolo Borromeo tit. de Bapt. infant. & Synodus Cameracensis II. id ipsum statuunt, tamen si schedula adiecta sit, si aliter de Baptismo constare nequeat. Quia equidem dubium manet de valore Baptismi, fortasse a matre substantia ignorante, vel turbata invalide collati. Et quia scripturae privatae, non notatae sigillo, vel manu Scriptoris, nulla fides adhibenda est. Tuscibus verbo *Scripturae*. Consonant Constitutiones Constantinenses p. 1. tit. 6. n. 6. Necon Hispanenses & Cordubenses apud Quintanaduennas singul. l. 1. tract. 1. sing. 9.
- Collige 2°. rebaptizandum non esse, qui inter Catholicos natus & educatus, Sacramenta frequentavit, & ab omnibus pro baptizato habentis est habitus. De tali enim non est rationale dubium, ut patet ex cap. fin. de Presbyt. non bapt. ubi Innocentius III. sic ait: *De illo qui natus est ex fidelibus parentibus, & inter Christianos fideliter conversatus, tam violenter praesumitur, quod fuerit baptizatus, ut haec praesumptio pro certitudine sit habenda, donec evidentissimis forsan argumentis contrarium probetur, vel nisi tales conjecturae adfuerint (addit Layman hic c. 5. n. 4.) quae praesumptionem, seu certitudinem accepti Baptismi tollant, & contrarium verosimile efficiant.*
- Collige 3°. non esse rebaptizandos omnes baptizatos ab haereticis. Quia ex una parte de fide est baptismum ad haereticos collatum esse validum, si debitam formam, materiam, & intentionem adhibeant. Ex alia parte constat non omnes haereticos in aliquo horum defecere. Unde S. Congregatio Concilii Tridentini anno 1570. teste Card. de Lugo respons. moral. l. 1. dub. 2. loquens in specie de Baptismo Calvinistarum, negat omnes rebaptizandos. Et velut rem notoriam P. Gobat n. 388. & 390. post Tannerum & Layman tradit baptizatos ab haereticis non rebaptizari, nisi occurrat aliunde dubium.
- Synodus quidem Provincialis Mechliniensis sub Hovio anno 1667. celebrata, atque a Paulo V. approbata tit. de Bapt. sic statuit: *quia frequens experientia docet, modernis haereticos sepe contra receptam Ecclesiae consuetudinem, & antiquissimam traditionem, uno aquam fundente, alio formam ipsam pronuntians, baptizare. Et Pastorale Mechliniense anno 1649. auctum & recognitum eod. tit. ait: Quia nobis temporis haeretici, pro insatrabili suo in Ecclesiam odio Sacramentorum formam plerumque mutant, materiam contemnunt, aut legitimam intentionem non habent, merito baptismus ab iis collatus suspectus haberi debet. Proinde ab iis baptizati sub conditione baptizentur. Et ideo Farvacius hic cap. 4. q. 8. petitione 3. Sylvius q. 66. a. 9. Praepositus ibidem. Adamus Opatonius apud Dianam p. 9. tr. 6. resol. 35. Quintanaduennas singul. tr. 1. sing. 3. n. 3. censent baptizatos ab haereticis iterum baptizari posse & debere.*
- Verum (quidquid alias acciderit) nunc certe Hollandi haeretici (uti testantur Catholici quicorum mores norunt) uruntur debita materia, forma & intentione, nec solent Catholici Sacerdotes in Hollandia degentes, rebaptizare eos, quos ab ipsis baptizatos esse constiterit. Et ideo Philippus Rovenius, istis in regionibus Vicarius Apostolicus, anno 1638. Constitutionem edidit sequentis tenoris: *Baptizati ab haereticis non facile de novo baptizentur, nisi constet aliquod omnino substantiale circa illos praetermissum, vel rationabiliter de eo dubietur. Ita etiam Synodus Ebroicensis anni 1576. Rothomagensis anni 1581. Remensis anni 1583. Turonensis eisdem anni. Aquisgranensis anni 1585. Tholosana anni 1590. Idque etiam sub conditione, fieri non debere Pius V. respondit*

repondit apud Natalem Alexandrum to. 2. Theol. Dogm. & Moral. l. 2. de Bapt. pag. 461.

Collige 4°. baptizatos ab obfetricibus, probate vite, baptizandi peritis, non esse ordinariè rebaptizandos, maxime si duæ vel tres matronæ, fimiliter de necessariis instructæ, testantur se adfuisse, curiosè ad omnia attendisse, debitamque materiam, & formam, ut oportet, adhibitam fuisse. Tunc enim nulla est probabilis ratio dubitandi. Et Catechismus Romanus p. 2. de Sac. Bapt. §. 43. meritò improbat eorum morem, qui quamvis exploratum habeant, domi Sacramentum administratum esse, tamen sacram abluionem, in Ecclesia, adhibita solemnè ceremoniâ, cum adjuvacione, repetere non dubitant. Quod quidem sine sacrilegio facere non possunt, & eam maculam suscipiunt, quam divinarum verum Scriptores irregulartatem vocant. Nam ea Baptismi forma Alexandri Papæ auctoritate in illis tantum permittitur, de quibus, re diligenter perquisitâ, dubium relinquatur, an Baptismum ritè suscepint. Aliter verò inquam fas est, etiam cum adjuvacione, alieni ritum administrare. Videri potest Natalis Alexander loco citato pag. 453. ubi idipsum firmat ex S. Carolo Borromæo.

Examinet ergo diligentimè Parochi (sicut Constitutiones Synodales Constantienses p. 1. tit. 6. n. 4.) aut eorum socii, obfetrices, vel alios qui infantem aliquem baptizaverint, an, quomodo, quibus verbis, & formâ, quâ materia & aquâ, & cum qua intentione baptizaverint. Quod si debitam materiam, formam, & Ecclesie institutionem adfuisse cognoverint, Baptismum minimè repetant.

Itaque vituperabilis consuetudo quorundam (ait Estitus in 4. dist. 4. §. 15.) qui passim & sine discrimine infantes, ab obfetricibus propter vitæ periculum baptizatos, sub conditione baptizant, non aliam dubitandis causis habentes, quàm quòd muliercula fortè vel intentione deficiente, vel in verbis preferendis hallucinari poterit, cum tamen obfetrici interrogata referat se ritè totum ministerium pergerisse. Contra quem abusum graviter scribunt Dominicus Soto, Victoria, &c. Quibus Doctores communiter subscribunt, & cum ipsis Jacobus Marchantius Candelabri Myliciter. 2. ubi sic: Postquam ego examinavi diligenter obfetricem in presentia mulierum, si invenio eam ritè formam scire, & pronuntiasse, adhibita simul ab ipsa aquâ, & hoc ipsum presentes illa mulieres dicant se sub juramento id audere offerere, nec tumultuariè quidquam factum, non rebaptizo. Quia & nostrum Manuale Leonense ordinat non rebaptizandum.

Quia tamen in Dicecesibus Mechliniensi & Iprensi in Belgio, Augustana, Passaviensi, Curienti in Germania, &c. Ritualia statuant rebaptizandos, ab obfetricibus baptizatos, nisi in casu specialiter specialiter coniter omnia ritè peracta fuisse (atque ita sentiunt Molanus tr. 4. conclus. 2. n. 28. Adamus Opatovius apud Dianam loco citato, Farvacius supra perit. 5. Ludovicus Scildere tr. 6. de princip. confc. c. 2. n. 4.) Marchantius resol. pastoral. tr. 2. c. 5. n. 2. rectè ait, culpandos non esse Parochos hac in re prætercantes statuta suæ Dicecesis.

Patet etiam particularem esse rationem dubitandi de valore Baptismi collati ab obfetrice venetica: quia cum tales sint jurata mancipia diaboli, nec dubium quin diaboli eas potentissimè infliget ad perdendam infantes recens natos, & ipse, jussu diaboli, omnibus (præsertim innocenribus) nocere soleant, quantum possunt: dubium rationabile est, an jubente, vel infligante diabolo, invalidè non baptizaverint, nisi speciatim occurrant circumstantiæ, quæ rationabile debum elidant. Videri potest Gobat à num. 683. ad 690. Qui etiam n. 412. existimat, rebaptizantem in du-

Tom. III.

bio, etiam irrationabili, non incurrere irregulartatem: utpote latam solùm in rebaptizantes scienter.

CAPUT XVIII.

Necessitas, officium & obligatio Patrinorum in Baptismo adhibendorum.

Descendum (ait S. Thomas q. 67. a. 7.) quòd spiritualis regeneratio, quæ fit per Baptismum, assimilatur quodammodo generationi carnali. In generatione autem carnali parvulus nuper natus videtur nutrice & pedagogo. Unde & in spirituali generatione Baptismi requiritur aliquis, qui fungatur vice nutricis & pedagogi, informando & instruendo eum, quasi novitum in fide, de his quæ pertinent ad fidem, & vitam christianam. His verbis S. Doctor explicat necessitatem, officiumque Patrinum, inde dicti, quòd fit veluti Pater spiritualis. Vocatur & fidejussor cap. vos ante de Confec. dist. 4. sponsor à Tertulliano l. de Bapt. c. 18. (quòd utique pro infante id per se non valente, fidejubeat, & spondeat, ut infra) fidei doctor ab Augustino epist. 23. Solliciti proinde Patrinum esse debent (ait S. Carolus Borromæus act. p. 4. tit. offic. Concionat.) ut quos in baptismo susceperunt fidei Christianæ rudimentis, sanctarum virtutum officis, quibus ad salutem vitam munitur, ritè instruant. Meminerit ergo Patrinus angelicæ doctrinæ q. 67. a. 8. Unusquisque obligatur ad exequendum officium quod accepit. Dicitur est autem, quòd ille qui accipit aliquem de sacro fonte, assumit sibi officium pedagogi. Et idè obligatur ad habendam curam de illo.

Necessitas autem, seu obligatio adhibendi Patrinum in Baptismo, certa est ex pluribus canonibus 30. q. 1. & 3. necnon ex Tridentino sess. 24. de reform. matrim. c. 2. ubi sic: Unus tantum, sive vir, sive mulier (juxta sacrorum Canonum instituta) vel ad summum unus & una baptizatum de fonte suscipiant, inter quos & baptizatum ipsum, & illius patrem & matrem, necnon inter baptizantem & baptizatum, baptizati- que patrem & matrem tantum spiritualis cognatio contrahatur. Parochus, antequam ad Baptismum conferendum accedat, diligenter ab eis, ad quos spectabit, sciscitetur, quem vel quos elegerint, ut baptizatum de sacro fonte suscipiant, & cum vel eos tantum ad eum suscipiendum admittat, & in libro eorum nomina describat, doceatque eos quam cognationem contraxerint, ne ignorantia excusari valeant. Quòd si alii, ultra designatos, baptizatum tetigerint, cognationem spiritualem nullo pacto contrahant, &c.

Hinc Doctores communiter existimant, ad contrahendam hanc cognationem, veramque denominationem Patrinum, non sufficere assentientiam, sed necessarium esse, quòd actu teneat infantem dum actu abluatur, vel certè immediatè accipiat ipsum de manu baptizantis, ita ut commater non contrahat cognationem, si solùm infantem suscipiat de manibus compatris, uti S. Congregatio resolvit apud Joannem Gallenart ad sess. 24. c. 2. de reform. matrim. docentque Martinus Perez, Bonacina, Dicaltillo disp. 7. de matrim. n. 23. & alii passim contra Sotum, Lopez & Sa, apud Sanchez l. 7. de matrim. disp. 56. n. 5.

Sufficit tamen quòd Patrinus infantem teneat, & è fonte levat per procuratorem ad id à se constitutum. Tunc enim verè est Patrinus, non procurator: utpote non suo, sed ipsius nomine tenens & levans, prout ex declaratione S. Congregationis tradunt Caffro-Palao, Sanchez & Gobat, contra Tolerum, Vivaldum, Sotum & Lopez. Non licet autem Catholico hæreticum filii sui adhibere Patrinum. Tum quia idoneus non est ad